

Torens van gebroken verlangen

Wandelen met God

Inleiding

Voor mij roept het thema ‘Wandelen met God’ direct de naam van Henoeh op. Dat lees je namelijk niet heel regelmatig in de Bijbel; dat mensen wandelden met God. Hoewel Adam en Eva ook met God gewandeld moeten hebben, lezen we daarover bijvoorbeeld alleen indirect (en te laat) in de Bijbel: *“Toen de man en zijn vrouw God, de HEER, in de koelte van avondwind door de tuin hoorden wandelen, verborgen zij zich voor Hem tussen de bomen”* (Gen. 3:8 NBV). En bij Abraham is er al meer afstand en is het niet wederzijds: *“Wandel voor Mijn aangezicht, en wees oprecht!”* (Gen. 17:1 SV). Andersom, maar ook nogal eenzijdig trok God met Israël door de woestijn *“... toen zij uit Egypte optrokken, zo wandelde Israël door de woestijn...”* (Richteren 11:16 SV). Maar samen met God wandelen (zoals het wordt uitgedrukt in de SV) is slechts voorbehouden aan één mens: aan Henoeh.

Betekenis

Dat lezen we twee keer in de Bijbel: *“Henoeh wandelde met God...”* (Gen. 5: 22 en 24 SV). In een andere vertaling lezen we: *“Henoeh leefde in nauwe*

verbondenheid met God...” (Zelfde tekst NBV). En in het Nieuwe Testament lezen we over Henoeh: *“Hij stond immers... bekend als iemand in wie God vreugde vond”* of *“... dat hij God behaagde”* (Hebreeën 11:5 NBV en SV). Tussen God en mensen is het blijkbaar niet anders dan tussen vrienden die niet zomaar met elkaar optrekken, maar omdat ze vreugde vinden in elkaar¹. Blijkbaar leefde Henoeh oprecht voor Gods aangezicht of zoals het in het Nieuwe Testament wordt ugedrukt: hij was *“... in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd”* (Romeinen 14:5 SV). Waar was Henoeh van verzekerd? Hij wist dat wat hij deed goed was in de ogen van God! Hoe wist hij dat? Hij *“...leefde in nauwe verbondenheid met God”*.

Dat is voor mij wandelen met God; me voortdurend afvragend wat Hij ervan zou vinden; van wat ik doe. En hoe weet ik dat het goed is wat ik doe? Daar – bij die vraag – begint het natuurlijk allemaal nogal ingewikkeld te worden. Want wandelen met God, zoals Henoeh dat deed? Was het maar waar! Als ik een blik over mijn schouder werp, zie ik wel eens Zijn en mijn vage voetstappen afgedrukt in het zand en uitdrukkelijke sporen laten

ze maar sporadisch achter in mijn leven². Ik moet het vooral doen met de ontmoeting die Abraham en God hadden en met wat toen is gezegd: “*wees oprecht...*” in het geloof dat ik “... *wandel voor Zijn aangezicht*”.

Verlangen

Verlangen naar God is van alle tijden. Verzet tegen zijn zeggenschap is dat ook. Dat is niet alleen van nu. Dat verlangen en dat verzet waren er in de oudheid ook. In de oudheid drukte men het

verlangen naar God uit door de bouw van een toren; een *ziggurat*. Abraham heeft zo'n toren wellicht gekend, want in Ur vinden we nog steeds zo'n (gedeeltelijk gereconstrueerde) *ziggurat*. Dat volkeren met zo'n *ziggurat* hun verlangen naar God uitdrukten wordt gebaseerd op bewaarde documenten uit die tijd. Met een *ziggurat* drukte men uit dat men ernaar verlangde dat God af zou dalen naar de aarde. De *ziggurat* was bedoeld als kleine geste naar God. Als de mens alvast een klein stukje naar God toe zou bouwen, zou God misschien dat verlangen verstaan en minder moeite hoeven te doen om af te dalen naar de aarde. Een huis op de toren met opgemaakt bed moest dat bezegelen,

zodat God Zich hier beneden welkom zou weten.

Vergelijkend tekstonderzoek doet vermoeden dat de toren van Babel ook zo'n *ziggurat* moet zijn geweest³; echter wel een *ziggurat* “... *die zonder*

Figuur 1 - Ziggurat van Ur

*inmenging van de zijde Gods gebouwd werd en dan niet om de hemel vanaf de aarde te bereiken, maar om de hemel op aarde te brengen*⁴. “*They say they want the kingdom / But they don't want God in it*”⁵.

Dit verhaal heeft mijn perspectief op mijn wandelen met God 180° gewijzigd. Ik vraag me nu veel minder dan vroeger af, waarom ik God niet zie; of alleen uitgedrukt in vage of beter zichtbare voetstappen in het zand. Het gaat me niet meer om Zijn zichtbaarheid voor mij, maar om mijn zichtbaarheid voor Hem. Hoe ziet God dat ik oprecht naar Hem verlang? Hoe kan ik voor Hem zichtbaar maken dat ik oprecht voor Hem leef en

daarin verlang naar Zijn dragende kracht? Dat was immers ook wat God van Abraham vroeg: *“Wandel voor Mijn aangezicht, en wees oprecht”*? Iedereen wist dat *“God vreugde vond in Henoch”*. Daarom stierf hij niet, maar werd hij opgenomen (zoals later alleen Elia dat nog overkwam).

Beleving van gebrokenheid

Ondertussen is dat natuurlijk niet wat we beleven hier beneden; aan de voet van onze symbolische toren(s) waarmee we ons verlangen uitdrukken naar God in ons midden (als we met die torens tenminste niet uit willen drukken dat we een hemel op aarde willen zonder God). Ik loop niet dagelijks aan tegen de grenzen van dat verlangen; omdat het me wel goed gaat; omdat het verlangen naar God in mijn ogen (onbewust) wel op een lager pitje kan. Maar vroeg of laat gebeurt er iets waardoor het besef elke keer weer doorbreekt dat ik er toch alleen voorsta; omdat ik er niet mee om kan gaan; omdat mijn beleving niet past bij mijn beeld van God; wat me pijn doet of wat me boos maakt; vorig jaar zomer nog.

Maar gelovend verlangen en boosheid of teleurstelling laten zich slecht verenigen; vinden we in de kerk van vandaag. En voor je het weet doe je tekort aan jezelf en aan je gevoelens om je geloof vast te kunnen houden in een God die te vertrouwen is (wat ook wel cognitieve

dissonantie wordt genoemd). En als je geen tekort wilt doen aan jezelf en aan je gevoelens? Dan lijkt de hemel op aarde zonder God de enige weg die vandaag de dag nog open lijkt te liggen.

Ook hier geldt echter dat wat we vandaag ervaren niet nieuw is, maar destijds wel anders werd beleefd. De schrijvers van een aantal Psalmen worstelden ook met God (lees Psalm 6 maar eens en laat goed tot je doordringen wat daar gebeurt). Maar in die Psalmen zul je niets terugvinden van het proces dat we vandaag de dag doorlopen als het niet meer gaat; als ons verlangen botst met wat we zien. Het gevoel van de dichter – dat het niet meer gaat – wordt uitdrukkelijk uitgeschreven; zonder voorbehoud. Maar waar dat in onze cultuur bijna wel ten koste moet gaan van God en van ons vertrouwen op Hem, zet zo’n dichter zijn vertrouwend verlangen naar God er uitdrukkelijk naast. En in sommige Psalmen wordt dat vervolgens in crescendo doorgezet: een nog sterkere nadruk op het gevoel en een nog sterker uitgedrukt vertrouwen op God⁶.

Bij wijze van conclusie

Je mag boos zijn; leer ik al jaren van de Psalmen. Ik mag mijn teleurstelling uitspreken; tegen mensen, maar vooral ook tegen God Zelf. Dat ik niet zie dat ik wandel met God, hoeft niet ten koste te

gaan van mijn vertrouwen op een God die Zich in de Bijbel maar al te vaak openbaarde als een God die Zich verbergt; en dat vandaag nog steeds doet; ook aan mij. Ik heb geschreeuwd tegen God en dacht mijn geloof erin kwijt te zijn geraakt. Juist daarom – omdat ik als Jakob aan de Jabbok vocht met God – zal ik die ene voetstap in het zand nooit meer vergeten; de voetstap van God die aan het einde van mijn studententijd ingreep en bijstuurde; waarna ik Hem nooit meer los heb durven laten.

Vandaag bouw ik nog steeds aan mijn torens van oprechtheid; soms na hard vallen en weer opstaan; om mijn verlangen naar God in mijn directe omgeving uit te drukken. Heel soms zie ik dat Hij meebouwt; aan mijn bescheiden torens; en inwoont. Meer durf ik er helaas niet van maken; van mijn wandelen met God; oprecht bouwend alsof mijn leven ervan afhangt; in het geloof dat Hij mijn verlangen toch wel kent.

Karel J. van der Lelij is mentor en vertrouwenspersoon van het dispuut.

Origins Debate, Downers Grove, IL, 2015, pag. 163.

⁴ Fjodor Dostojevski, *De gebroeders Karamazov*, Deel I, 1879.

⁵ U2, *The Wanderer*.

⁶ Zie: Matthew Jacoby, *Deeper Places, Experiencing God in the Psalms*, Grand Rapids, 2013, pag. 71vv; een prachtig boek, waarin de leadzanger van *Sons of Korah* zijn inzicht in en ervaring met de prachtige Psalmen met ons deelt.

¹ Zie: W.J. Ter Horst, *Eerherstel van de liefde*, Kampen, 1992; een prachtig boek over menselijke relaties.

² Parafraze op een gedicht van Mary Stevenson, *Voetstappen in het zand*.

³ John H. Walton, *The Lost World of Adam and Eve, Genesis 2-3 and the Human*